

# Radioterapia

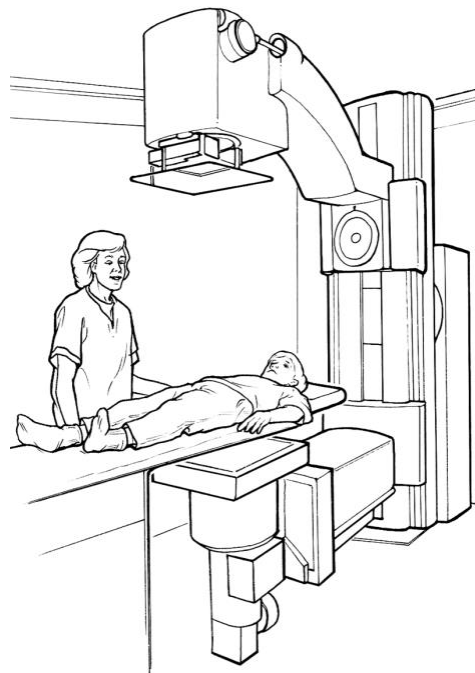
## Radiation Therapy (Polish)

W radioterapii wykorzystuje się promienie o wysokiej energii do pozbycia się komórek nowotworowych. Leczenie to przeprowadza specjalnie przeszkolony lekarz, nazywany radioonkologiem. W tej ulotce słowo Ty/Twoje oznacza Panią/Pana lub Pani/Pana dziecko. Każdego, kto jest leczony.

### Czego możesz oczekiwać

Pierwsza wizyta w centrum radiologii może potrwać od 3 do 4 godzin.

- Radioterapeuta wyjaśni, czego należy oczekiwać podczas terapii. Omówi również skutki uboczne i odpowie na wszelkie Twoje pytania.
- Osoba dorosła podpisze formularze zgody na rozpoczęcie terapii.
- Zostaniesz zbadany z użyciem tomografii komputerowej w celu dokładnego znalezienia miejsca (miejsc) wymagających terapii.
- Dozymetrysta (do-zy-me-trysta) użyje dużej maszyny zwanej symulatorem do zaplanowania radioterapii (Rysunek 1). Taka osoba wykonuje pomiary i oznacza miejsca terapii na ciele.
- Jeśli w polu promieniowania, czyli miejsca na ciele, na które skierowana jest wiązka promieniowania, znajduje się Twoja głowa i szyja, wykonane zostaną ich odlewy. Odlew będzie używany do utrzymywania głowy i szyi nieruchomo podczas terapii.
- Na obszarze, który ma zostać napromieniony, mogą być umieszczone oznaczenia wykonane pisakiem lub naklejkami. Nie usuwaj ich. Nie są one dla Ciebie szkodliwe.



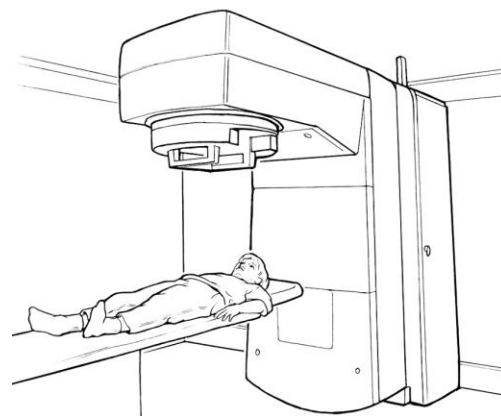
**Rysunek 1** Duża maszyna zwana symulatorem służy do planowania Twojego leczenia.

- Prawdopodobnie będziesz leczony codziennie, od poniedziałku do piątku, z wyjątkiem dni wolnych od pracy. Liczba zabiegów może być różna, a cała radioterapia może trwać wiele dni lub tygodni.
- Przed wyjściem umówisz się na kolejne zabiegi.

## Jak wyglądają zabiegi

Maszyny są bardzo duże. Komputery pomagają lekarzowi określić, jak dużo promieniowania potrzebujesz. Podczas leczenia będziesz leżeć na stole i zostaniesz poproszony(a), aby zupełnie się nie ruszać (Rysunek 2). Zabiegi nie są bolesne.

- Jeśli jesteś za mały(a), aby móc leżeć nieruchomo, dostaniesz leki, po których będzie Ci się chciało spać.
- Radioterapia może trwać od kilku do 30 minut. Całkowity czas zależy od długości leczenia i innych wizyt zaplanowanych na ten dzień. W niektóre dni, podczas których korzystasz z radioterapii, będziesz się również spotykać z lekarzem radioterapeutą.



**Rysunek 2** Poddawanie się radioterapii

## Skutki uboczne

Radioterapia oddziałuje na zdrowe komórki, jak i na komórki raka. Jednak większość zdrowych komórek potrafi się sama naprawić. Komórki raka zwykle tego nie potrafią. Skutki uboczne zależą od leczonego miejsca (leczonych miejsc). Objawy mogą być łagodne lub ciężkie albo też mogą wcale nie występować. Objawy nie są takie same u wszystkich. Mogą również występować długotrwałe skutki uboczne spowodowane promieniowaniem. Zostaną one omówione z Tobą przez onkologa prowadzącego i radioterapeutów.

### Skóra

- W miejscu napromieniowania skóra może wyglądać na ciemniejszą lub być ciemniejsza, sucha, swędzić lub wyglądać albo być jak poparzona słońcem.
- Radioterapeuta może Ci powiedzieć, co robić, aby pomóc Twojej skórze. Nie używaj żadnych środków przed rozmową z lekarzem lub innym pracownikiem służby zdrowia.

### Włosy

- Włosy znajdujące się w obszarze napromieniania mogą wypaść. Mogą odrosnąć lub nie.

### Żołądek

- Możesz odczuwać nudności. Możesz otrzymać lekarstwa, które Ci pomogą.

## Morfologia krwi

- Radioterapia może spowodować słabe wyniki morfologii krwi. Może to spowodować anemię, niską liczbę płytek krwi i/lub zwiększać ryzyko infekcji.
- Badania krwi mogą być przeprowadzone w szpitalu Nationwide Children's lub w centrum radioterapii, dzięki czemu można monitorować Twoje wyniki morfologii krwi.
- Jeśli konieczna będzie transfuzja krwi lub płytek krwi, zostanie ona przeprowadzona w szpitalu Nationwide Children's, a **nie** w centrum radioterapii.

## Kiedy wezwać lekarza

Zadzwoń do onkologa, jeśli masz jakiegokolwiek z poniższych efektów ubocznych:

- Gorączka na poziomie 100,4 stopni Fahrenheita (°F) lub 38,05 stopni Celsjusza (°C) lub wyższa
- Afty lub bolesne okolice w ustach
- Spożycie płynów wywołuje natychmiastowe wymioty
- Odczuwasz mdłości, a przepisane leki nie poprawiają Twojego stanu
- Bóle głowy, zawroty głowy, bladość lub poczucie nadmiernego zmęczenia
- Więcej siniaków, krwawienia z nosa lub z dziąseł
- Nawracająca biegunka
- Wymiotowanie przez ponad 1 dzień
- Zaczerwienienie, podrażnienie, pojawianie się pęcherzy lub ból skóry z powodu promieniowania

## Wskazówki pomagające w leczeniu

- Zakładaj wygodną odzież do radioterapii.
- Nie stosuj poduszek rozgrzewających, lamp słonecznych ani woreczków z lodem do obszaru ciała poddawanego leczeniu.
- Jeśli masz napromienianą głowę lub szyję, zrób sobie fryzurę, która będzie pozostawała taka sama przez cały kurs radioterapii.
- Chronić miejsce napromieniane przed bezpośrednim nasłonecznieniem. Stosuj filtr przeciwsłoneczny z filtrem SPF o wartości 30 lub wyższej na obszary skóry, które nie znajdują się w polu napromieniania. Uzyskasz więcej informacji na temat stosowania filtra przeciwsłonecznego na skórę znajdującą się w polu napromieniania.
- Poinformuj lekarza lub innego pracownika służby zdrowia, jeśli zaczniesz przyjmować nowy lek.
- Jedz dobrze zbilansowane i zdrowe posiłki i wypijaj od 4 do 6 szklanek płynów każdego dnia.

## **Miejsce**

Radioterapia szpitala Nationwide Children's jest wykonywana w Proton Center w szpitalu James Cancer Hospital na kampusie uniwersyteckim Uniwersytetu Stanowego Ohio (Ohio State University). Radioterapia jest wykonywana, gdy nie znajdujesz się w szpitalu. Jeśli masz trudności z transportem lub dotarciem do centrum radioterapii, porozmawiaj ze swoim onkologicznym pracownikiem społecznym o uzyskaniu pomocy. Jeśli musisz skorzystać z radioterapii podczas pobytu w szpitalu:

- Szpital Nationwide Children's zorganizuje dla Ciebie transport karetką.
- Pojedzie z Tobą pielęgniarka.